

Preventivní program Soukromé základní školy Elementária v oblasti prevence rizikového chování pro školní rok 2017–2018

Cílem primární prevence je, abychom v maximální možné míře předcházeli a současně zmenšovali míru rizik spojených s konkrétními projevy rizikového chování .

Výstupy programu

Preventivní program je určen pro žáky, pro pedagogické pracovníky i pro rodiče. Cílem školy je vytvářet bezpečné prostředí pro zdravý duševní i tělesný rozvoj každého žáka.

Ve spolupráci s rodiči se pedagogičtí pracovníci snaží formovat osobnost žáka, která se umí přiměřeně svému věku orientovat v dané problematice, která je schopna zvládat základní sociální dovednosti, která si bude vážit svého zdraví, bude smysluplně trávit svůj volný čas.

Aktivity školy jsou směřovány k efektivní primární prevenci, kdy hlavním principem strategie prevence rizikového chování u dětí je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování.

Základem prevence je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky i mezi žáky a učiteli.

Škola usiluje o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem podporuje solidaritu a toleranci, vědomí sounáležitosti, posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy, uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt, rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Krátkodobé cíle:

zavedení pravidel tříd – třídní učitel

preventivní a adaptační programy v některých ročnících

Dlouhodobé cíle:

celoroční mapování situace v jednotlivých třídách - klima třídy, možný výskyt rizikového chování

vzájemná spolupráce pracovníků školy a předávání aktuálních informací třídními učiteli o dění ve třídě

volnočasové a mimoškolní aktivity

spolupráce školy s rodiči

další vzdělávání pedagogů a metodika prevence

Zaměření specifické prevence rizikového chování žáků

1. Předcházení rizikovým jevům v chování žáků

kázeňské a vztahové problémy

negativní působení sekt

poruchy a problémy spojené se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte

poruchy příjmu potravy

zneužívání návykových látek, experimentování s nimi

šikana a kyberšikana

krádeže osobních věcí

vandalismus

záškoláctví

rizikové sexuální chování

závislosti na hazardních hrách, počítačích, počítačových hrách a facebooku

projevy rasismu a xenofobie

rizikové chování v dopravě

2. Rozpoznání rizikových jevů a zajištění včasné intervence

Zaměření nespecifické prevence rizikového chování žáků

dohledy

volnočasové aktivity

prostředí

rodiče

zaměstnanci

nadstandardní služby

K dosažení cílů našeho preventivního programu přispívají tato opatření:

Dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, a především v prostorách, kde by mohlo k rizikovému chování docházet .

Žáci se mohou se svými problémy svěřit všem pedagogickým pracovníkům, metodikovi prevence, výchovnému poradci, mohou využít i schránku důvěry

Na nástěnce v chodbě a v ŽK jsou informace o důležitých telefonních číslech (Linka důvěry), o konzultačních hodinách výchovného poradce a jednotlivých učitelů

Všichni učitelé, nejen třídní, sledují vztahy v třídních kolektivech, v případě potřeby spolupracují s ředitelkou školy, která je současně výchovnou poradkyní a metodikem prevence

Třídní učitel věnuje pozornost častým i krátkodobým absencím.

Ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování, včetně sankcí za jejich porušení.

Metodická podpora preventivního programu:

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28.

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních.

Metodický pokyn ministra školství a mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6.

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. MŠMT- 22294/2013-1. Škola spolupracuje s těmito organizacemi:

Úřad práce Plzeň – město – spolupráce v oblasti volbě povolání - žáci 8. A 9. Třídy

PPP Plzeň – město – vyšetření žáků, sociotesty, poradenství, program Správná třída

Policie ČR – besedy zaměřené na téma kriminalita, drogy (7. – 9. tř.), šikana a domácí násilí, tématické besedy

Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s. – výukové programy

Organizace na ochranu práv zvířat - Svoboda zvířat – besedy, výukové programy

Hasičský sbor Plzeňského kraje

ZOO Plzeň (1. – 9. tř.)

Techmánie (projekt MMP, 1. – 9. tř.)

ZŠ speciální Plzeň (Nováček), návštěvy, vánoční charitativní akce (1. – 9. tř.)

Středisko výchovné péče Plzeň – výukové programy na podporu utváření a stmelování kolektivu třídy - dle aktuální potřeby v 5. – 9. třídě

Plán prevence rizikového chování pro školní rok 2017/2018

6. tř. : adaptační pobyt

1. – 5. tř: sportovní pobyt na horách – únor 2018

6. – 9. tř. sportovní pobyt na horách – březen 2018

1. – 9. tř: škola v přírodě - červen 2018

1. – 9. tř.: ozdravný pobyt u moře – červen 2018

3. – 5. tř. : dopravní výchova - jaro 2018

1. – 9. tř.: sbírka víček od PET lahví – pomoc postiženým - celoročně

1. – 9. tř.: beseda s policií ČR nebo Městskou policií Plzeň – podle termínu policie

1. – 9. tř.: sportovní den - 1. 6. 2018

1. – 9. tř.: projekt zdravé zuby - listopad 2018

1. – 9. tř.: ekologická výchova - celoročně v rámci povinné výuky

1. – 5. tř.: ovoce do škol – celoročně

1. – 9. tř.: mléko do školy – celoročně

8. – 9. tř. ÚP Plzeň – město – beseda k volbě povolání - podzim 2017, jaro 2018

1. – 9. tř.: Veřejná vánoční besídka v Sokolovně Bolevec – prosinec 2017

1. – 9. tř.: ZOO Plzeň - výukové programy - jaro 2017

1. – 9. tř.: Techmánie - výukové programy, financováno v rámci MMP - celoročně

Volnočasové a mimoškolní aktivity

Dovedné ruce

Výtvarné vyjadřování

Keramika

Pohybové hry

Aerobik

Deskové hry

Základy práce na PC

Italština pro začátečníky

Němčina pro začátečníky

Němčina pro pokročilé

Angličtina hrou

Zdravotní TV

Přínosem pro naše žáky je Základní umělecká škola, jejíž výuka probíhá v odpoledních hodinách v prostorách naší školy. Žáci tak nemusejí nikam dojíždět, ale účastní se odpolední výuky v ZUŠ, která plynule navazuje na dopolední vyučování v základní škole. Toto je velkým přínosem nejen pro žáky, ale také pro jejich rodiče. Do ZUŠ je přihlášeno 45 žáků, což je téměř třetina žáků naší školy. ZUŠ organizuje výuku v oddělení literárně dramatickém a hudebním (výuka na hudební nástroje, sólový zpěv a pěvecký sbor).

Zhodnocení preventivního programu za školní rok 2016-2017:

1. Hodnocení programu ve výuce:

1. stupeň:

Člověk a jeho svět

lidské tělo - životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

péče o zdraví, zdravá výživa - nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana, osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika, reklamní vlivy

návykové látky a zdraví - odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače

osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci

situace hromadného ohrožení

právo a spravedlnost - základní mezilidská práva a práva dítěte

chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie

soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“

partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy - rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu)

2. stupeň

Výchova ke zdraví

Komunikace – modelové situace, Den zdraví, zdravý životní styl, rodina a vztahy mezi lidmi, sexuální výchova, zdravá výživa, člověk a dospívání, živospráva a zdravý životní styl v období dospívání, prevence závislostí, osobní bezpečí, prevence násilného chování a šikany, ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, člověk a životní prostředí

Občanská výchova

Školní řád, režim dne, zásady správné životosprávy, využívání volného času; společenské hodnoty a normy, společenské vzorce chování, zásady společenského styku; mezilidské vztahy, jejich projevy a druhy; lidská práva a jejich ochrana; práva dětí člověk a dospívání, působení malých a velkých skupin na osobnost dospívajícího; volný čas a jeho význam pro

tělesné a duševní zdraví dospívajícího; chování, jednání a prožívání; náročné životní situace – stres; ochrana veřejného pořádku; nejzávažnější protispolečenské jevy, jejich hlavní příčiny a projevy, postihy a prevence trestné činnosti; životní aspirace, životní plány a cíle; problémy náhražkových forem životních aktivit; problémy a možná nebezpečí působení náboženských sekt; komunikace – asertivita; kriminalita mládeže; právní odpovědnost, globální problémy

Přírodopis

Anatomie člověka; růst a vývoj člověka; člověk a zdraví (složky zdravého životního stylu, návykové látky organismu škodlivé, vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka)

Chemie

Drogy

Tělesná výchova

Hygiena a bezpečnost v TV a sportu; kompenzační, relaxační a vyrovnávací cvičení; důraz na správné držení těla; seznámení se zásadami první pomoci při poraněních; pěstování smyslu pro fair-play a pomoci druhým; vedení žáků ke zdravému životnímu stylu

Výtvarná výchova

plakátová tvorba proti kouření, alkoholu a drogám- průběžně

Spolupráce s organizacemi

Škola spolupracovala v naplňování MPP formou besed, přednášek, exkurzí a seminářů s následujícími organizacemi

- Pedagogicko-psychologická poradna
- Policie ČR
- Městská policie
- Krajské centrum vzdělávání
- ÚMO 1 v Plzni
- Středisko výchovné péče
- další organizace zabývající se prevencí (Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s v Plzni, OCET o.p.s., Člověk v tísni), Point 14
- PPP Plzeň - město

Spolupráce s rodiči

Rodiče byli informováni o MPP, o nebezpečí sociálně-patologických jevů.

- třídní schůzky
- den otevřených dveří

- konzultační hodiny
- internetové stránky školy
- konzultační hodiny s řed. školy a pomoc v oblasti výchovy dětí ve volném čase a pomoc v konkrétní zátěžové situaci žáka

Realizované akce

V průběhu roku absolvovali žáci i množství dalších výukových programů ve škole i mimo školu, pravidelně navštěvovali Knihovnu města Plzně a její programy a ekologické programy v Středisku volného času – Plzeň, v rámci celého prvního stupně i v jednotlivých třídách probíhalo projektové vyučování, škola pořádala pravidelné zimní ozdravné pobyty na horách, školu v přírodě, ozdravný pobyt u moře, všechny třídy navštěvovaly divadelní a filmová představení, účastnily se preventivního programu Zdravé zuby, absolvují pravidelné besedy s MP Plzeň a Hasiči města Plzně, pořádala se charitativní sbírka pro psí útulek na Valše a pro Adventní vánoční koncerty vysílané ČT, sportovní den, Mikulášskou nadílku, adaptační pobyt pro žáky 6. třídy,

1.stupeň

- Knihovna města Plzně a její programy
- Programy Západočeského a Národopisného muzea
- Program lesní pedagogiky v arboretu Sofronka
- Ekologické programy v Středisku volného času Radovánek Plzeň
- Návštěva Techmanie a Planetaria
- Program dopravní výchovy ve spolupráci s MP PLZEŇ, dopravní hřiště
- Ekologický program bio farmy Moulisových
- Preventivní program Zdravé zuby
- Besedy s Policií ČR a s Hasiči města Plzně
- Spolupráce s PPP Plzeň
- Programy v rámci Animánie a SVČ Domeček
- Halloweenské, Mikulášské, Vánoční, Valentýnské a Velikonoční dílny, oslava Dne dětí
- Vánoční besídka, třídní výlety, třídní oslavy narozenin
- Sportovní aktivity (bruslení v Kooperativa Aréně, v Ice parku, horolezecká stěna)
- Návštěvy filmových a divadelních představení v Plzni
- Škola v přírodě
- Zimní ozdravný pobyt na horách
- Ozdravný pobyt u moře
- 2 denní projekt na farmě Moulisových
- halloweenské spaní ve škole

2. stupeň

- Knihovna města Plzně a její programy
- Spolupráce s PPP Plzeň
- Besedy s Městskou policií – kyberšikana, šikana, domácí násilí, legální a ilegální drogy, trestní odpovědnost, pyrotechnika
- Beseda s Hasiči města Plzeň
- Spolupráce s Úřadem práce
- Program CPPT, o.p.s.
- Exkurze Veletrh cestovního ruchu ITEP Plzeň
- Dny vědy a techniky
- Adaptační pobyt pro žáky 6. ročníku
- Beseda Point 14
- Návštěva SVP Plzeň
- Exkurze Domov pro osoby se zdravotním postižením Nováček
- Židovské muzeum Praha
- Návštěva mykologické výstavy na Sofronce
- Lesní pedagogika Sofronka
- Programy Západočeského a Národopisného muzea
- Výukový program v Techmanii a Planetáriu
- Sportovní aktivity (bruslení v Kooperativa Aréně, v Ice parku, horolezecká stěna)
- Návštěvy filmových a divadelních představení v Plzni
- Přednáška V. Klimtové- Sexuální výchova, Zdravověda
- Třídní výlety
- Zimní ozdravný pobyt na horách
- Ozdravný pobyt u moře

Zájmové a sportovní kroužky ve školním roce 2016/2017

Nabídli jsme svým žákům množství zájmových kroužků. Jednotlivé kroužky jsou vedeny učiteli naší školy, setkávají se tak zde děti ze všech tříd 1. a 2. st. Pravidelný program mimoškolních zájmových kroužků pomáhá dětem zvýšit jejich zájem o nové, zajímavé aktivity v jednotlivých zájmových kroužcích, zájem o smysluplné trávení volného času, zlepšují si zde své pohybové schopnosti, manuální zručnost apod.. Upevňují se zde a prohlubují vztahy mezi žáky samotnými i vztahy mezi žáky a učiteli, panuje zde atmosféra vzájemné spolupráce a důvěry.

Přehled kroužků

- Výtvarné vyjadřování
- Italština
- Německý jazyk pro začátečníky
- Německý jazyk pro pokročilé
- Astronomické hrátky

- Práce s PC
- Keramika
- Hravá angličtina
- Klub velkých vzdělavců – matematika
- Aerobic
- Malý velký stavitel
- Pohybové hry v přírodě
- Počítačové hry
- Deskové hry

Kontakty

P – CENTRUM

Centrum protidrogové prevence a terapie

Plachého 6, Plzeň 301 26

www.cppt.cz, email: prevence@cppt.cz, tel: +420 377 220 325

Program primární prevence pro žáky a studenty ZŠ, SŠ, SOU, OU, semináře pro pedagogy, rodiče, studenty a širokou veřejnost, poradenství v oblasti primární prevence, zprostředkování odborné péče

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

p. Bláhová

Klatovská 45, Plzeň

www.policie.cz, e-mail: pispm@mvcr.cz, tel: 954 325 207

Přednášky primární prevence na téma: šikana, prevence užívání návykových látek, právní odpovědnost

MĚSTSKÁ POLICIE PLZEŇ

Perlová 3, p. o. box 129, 304 29 Plzeň

www.mpplzen.cz, email: beranek@plzen.eu, vlckovaa@plzen.eu, ceskova@plzen.eu,

tel: 378 036 924 mobil: 723 232 336

Skupina pro metodiku a korespondenci, projekty prevence kriminality, akce v rámci primární prevence kriminality (besedy a další různé akce pro ZŠ).

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ

Husova ulice 11 (budova Ekonomické fakulty ZČU), 301 35 Plzeň –k.o.p.Hofmann

www.bkb.cz/index.php, tel./fax: 377 637 695, Nonstop linka BKB : 257 317 110

Pomoc obětem trestné činnosti, primární prevence kriminality

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE

Karlovarská 67, Plzeň

www.dduplzen.cz , email: svp_plzen@quick.cz, tel: 377 536 459, mobil: 607 750 397

Pobytové a ambulantní zařízení pro děti a mládež s výchovnými problémy, rodinná terapie a poradenství, vzdělávací kurzy pro pedagogy

POINT 14

Husova 14, Plzeň

www.pointl4.cz, e-mail: office@pointl4.cz, tel: 377 235 526

Primární prevence a nízkoprahový klub, Streetwork, Kontaktní centrum — čajovna

Jericho, Denní centrum, poradna, Středisko následné péče

ČLOVĚK V TÍSNI

Mikulášské náměstí 552, 326 00 Plzeň

www.cvtplzen.cz, email: ales.kavalir@clovekvtsni.cz, tel: 377 240 090

Workshopy v oblasti možností dalšího vzdělávání, pracovních příležitostí a zaměstnání vůbec, vzdělávací dílny s dokumentárním filmem, národnostní menšiny, cizinci.

FOND OHROŽENÝCH DĚTÍ

Barrandova 8, Plzeň

www.fod.cz, email: fod@fod.cz, tel: 377 455 132, 377455226

Občanské sdružení na pomoc opuštěným, týraným a zanedbaným dětem.

LINKA BEZPEČÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

www.linliabezpeci.cz, email: lb@linkabezpeci.cz, Zelená linka 800 155 555,

Rodičovská linka 283 852 222

Bezplatná celostátní linka pro děti a mládež v krizových životních situacích, otevřena 24 hodin denně, včetně nedělí a svátků. Děti mohou volat anonymně.

TKS – TERÉNNÍ KRIZOVÁ SLUŽBA

Nonstop linka 777 167 004, e-mail: krize@dchp.cz. www.dchp.cz

Pomoc při řešení obtížných životních situacích, náročných událostí a neštěstí

CENTRUM SOS ARCHA

Prokopova 17 (I. patro), 301 35 Plzeň

www.diakonieplzen.cz, www.sosarcha.cz, tel.: 377 223 221

k. o.: Mgr. Lucie Petříčková, mobil 739 514 160

Poskytujeme ambulantní krizovou pomoc dětem, mládeži, dospělým a také párům a rodinám psychickou podporu a bezpečné provázení při zvládnání obtížné životní situace, které se jim nedaří překonat běžnými způsoby. Služby poskytujeme ambulantně, diskrétně a bezplatně.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ EPOCHÉ

Zábělská 43, Plzeň - Doubravka 31200

e-mail: info@epoche.cz, Linka důvěry: 377 462 312, 605 965 822

regionální společnost pro péči o duševní zdraví

Linka důvěry a psychologické pomoci

Krizové centrum

Regionální institut duševního zdraví - RIDZ

EEG biofeedback centrum

Institut psychoterapeutického vzdělávání

LEDOVEC – PORADENSKÉ CENTRUM

Mozartova I, 323 00 Plzeň

www.ledovec.cz, tel: 774 321 520,377429616, email: pcledovec@volny.cz

Podpůrný program pro žáky a studenty s duševním onemocněním; podpůrná skupina Besedy a přednášky, skupinové aktivity o problematice duševních onemocnění a problémů pro žáky SS.

RODIČOVSKÁ LINKA

840 111 234, pondělí, středa a pátek: 13-16 hod. úterý a čtvrtek: 16-19 hod.

Telefonická intervence a poradenství především rodičům a prarodičům v krizové situaci, která se týká jejich dětí. Své služby poskytuje výhradně po telefonu a ctí zásadu anonymity klienta.

LINKA VZKAZ DOMŮ

800 111 113, z mobilu 724 727 777 (tarif dle operátora)

Zavolej nám na Linku vzkaz domů - volej zdarma z pevné linky každý den 8 – 22 h.

Linka slouží především dětem a mladým lidem, které náročná situace donutí k útěku nebo těm, kteří o tomto kroku prozatím jen uvažují. Z mobilních telefonů je služba zpoplatněna podle tarifu jednotlivých operátorů.

INTERNET HELPLINE

800155555

Linka slouží dětem a dospívajícím, kteří pociťují znepokojení a ohrožení během prohlížení webových stránek, při chatování a hraní her nebo jsou obtěžováni prostřednictvím mobilu či jiných komunikačních médií. Služba je zdarma k dispozici 24 hodin denně.

LINKA DŮVĚRY RIAPS PRAHA

www.mcssp.cz, tel: 222 580 697, provoz: NONSTOP, e-mail: linka@mcssp.cz

Pomoc pro celou populaci v jakékoliv krizové situaci - psychické, mentální či tělesné onemocnění; znásilnění či pohlavní zneužití; domácí či jiné násilí; závislosti; sexuální problematika; vztahové problémy; sebevražedné myšlenky či pokusy, úmrtí blízké

osoby; osamělost či ztráta smyslu života.

DONA LINKA

www.donalinka.cz, E-mail: dona@donalinka.cz, tel: 2 51 51 1313, provoz: NONSTOP

Je specializovaná celostátní telefonická služba pro oběti domácího násilí. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí.

Pomáhá profesionálům, kteří při výkonu svého povolání přicházejí do prvního nebo opakovaného kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Respektuje anonymitu klientů. Respektuje požadavek diskrétnosti.

Literatura a zdroje informací

Pro vypracování MMP byly využity následující metodické pokyny a vyhlášky:

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č. j. 37 014/2005

Vyhláška MŠMT o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, Sb. zákonů č. 72/2005 (9. 2. 2005)

Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „Škola bez drog“.

Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č. j. 14514/2000

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevence a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2000

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j. 22294/2013

Schváleno Pedagogickou radou dne 28. 8. 2017

PaedDr. Eva Růžičková

ředitelka školy

Krizový plán při řešení šikanování

Společný postup řešení při výskytu šikany ve škole

Školní metodik prevence a výchovný poradce, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Postup při odhalení šikany

Odhad závažnosti problémové situace při šikaně:

- a) **počáteční stadium**, tj. první, druhý a třetí stupeň šikanování
- b) **pokročilé stadium**, tj. čtvrtý a pátý stupeň šikanování

Volba strategie vyšetřování podle závažnosti šikany

Strategie vyšetřování

Vyšetřování šikany je velmi citlivou záležitostí. Učitel by neměl podlehnout pocitu, že je "poslední spravedlivý", ani tomu, že se "zase tak moc nestalo".

- Jednání s vedením a výchovným poradcem
- V případě nepřítomnosti řeší učitel, který šikanu zjistil

a) **počáteční stadium**

Kompetentní osoby: třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, rodiče

Prostory:

Pro vyšetřování: prostory vedení

Pro agresora: kabinet učitele

Oběť: nejbližší kabinet

Strategie řešení šikany

1. Rozhovor s informátory a oběťmi
2. Nalezení vhodných svědků. Pro vytipování svědků volím předchozí sociometrie.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů!!!)
4. Zajištění ochrany obětem
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi. (Dokud neznáme vnější obraz šikanování a nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl s agresory mluvit. Vše zapřou, zpochybní nebo vyvrátí. Navíc dostanou „echo“ a mohou se mstít „bonzákům“.)
6. Výchovná komise
7. Rozhovor s rodiči oběti
8. Práce s celou třídou

Všechny kroky jsou nezbytné, žádný nelze vynechat, pořadí je stálé, pouze čtvrtý krok lze podle potřeby měnit.

Při této fázi řešení šikany dochází nejčastěji k těmto chybám: • společně je vyšetřován agresor i oběť • vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě • vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile • pedagogové nevědomky chrání agresora, nepřipouští, že on by mohl šikanovat • výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt • pedagog se snaží „objektivně“ rozdělit vinu mezi agresora a oběť • výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány • agresori jsou včas informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti • postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat • vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat, či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí

Nebezpečím je pozdní šetření a neřešená počáteční stadia šikanování, odložené vyšetřování při zjištění šikany, nespolupráce s rodiči, zametání pod práh (u nás šikana není), neadekvátní tresty

Zmapování symptomů - nalezení odpovědí na tyto otázky:

1. Jde o šikanu?
2. Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?
3. Kdo je agresorem, popřípadě kolik je agresorů? Kdo z nich je iniciátor, kdo je aktivní účastník, kdo je agresorem?
4. Co, kdy, kde a jak dělali agresori konkrétním obětem?
5. K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
6. Jak dlouho šikanování trvá?
7. Motivace činu?

Výpovědi je nutné důkladně zapsat a následně vypracovat přehled se jmény iniciátorů, aktérů, agresorů a přesnými údaji kdy, kde, jak a co komu udělali.

Taktika vyšetřování

Na rozdíl od strategie je taktika pružná, alternativní. Závisí na odhadu vnitřního vývoje šikany, na věku dětí a na mnoha dalších okolnostech. Zatímco u pokročilé šikany je taktika psychologicky tvrdá a odborně složitá, u počáteční je psychologicky měkká a odborně méně náročná. Nicméně metody musejí mít vždy charakter překvapení a skrytosti. Taktika vyšetřování má čtyři části:

1. Úvod do začátku řešení

- slouží k navození atmosféry
- u svědků – podpora, povzbuzení, zajištění pocitu bezpečnosti, ujištění o neprozrazení jejich spolupráce
- u falešných svědků a agresorů – práce s citovým napětím, navodit moment překvapení, šokovat, předkládat důkazy a detailní popisy jeho role při šikanování

2. Monolog

můžeme ve vyšetřování vynechat. Slouží k tomu, aby žák - svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo. Někdy se zaplete do vlastní lži.

- výslechová praktika „zapletení do vlastní lži“
- svědek nebo obviněný agresor musí souvisle vypovídat o tom, co se dělo

3. Dialog

není dialogem v pravém slova smyslu, jde v něm o

- kladení otázek vyšetřovanému žákovi a jeho odpovědi na ně
- práce s citovým napětím, princip „přitlačení ke zdi“ – nabídka polehčujících okolností, když se přizná, v případě dalšího lhaní bude nekompromisně tvrdě potrestán
- rozvracení křivé a lživé výpovědi prostřednictvím rozporů, práce s „přeřeky“
- práce s vnitřním konfliktem – přesvědčování o zbytečnosti a nevýhodnosti lhaní, „brnkání na citlivou strunu“

4. Konfrontace

není nutná v každém případě. Někdy se dělá buď mezi svědky - aby se ujasnily rozpory - nebo mezi agresory. Konfrontaci agresorů (posadíme je tváří v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty. "Neverbální komunikace je starší než verbální a je mnohem pravdivější,"

Vedení rozhovoru

a) s obětí - volba otázek otevřených, projektivních a s otevřeným koncem

- metoda aktivního naslouchání, povzbuzování, objasňování, parafrázování, zrcadlení pocitů, shrnutí, uznání
- sdílení emocí, ošetření potřeb fyzických, psychických, klidný, podporující, dostatek času na sdělení – ticho

b) s agresorem - direktivní, jasný, nekompromisní tón, možné zvýšit hlas, metoda bič/cukr, pokládat otázky na lži skórech, orientovat dotazy na detaily, rekapitulovat odpovědi, zůstat klidný emocionálně vyrovnaný

Při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem. Významnou roli hraje neverbální komunikace. Např. jak se na agresora díváme (dlouhý chladný pohled znejistí), v jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost jsou zneklidňující), zda on sedí a my stojíme (pocit převahy). Kladenými otázkami agresora znejistujeme, hledáme v jeho slovech rozpory, chytáme se přeřeknutí atd.

- užití tzv. výslechových praktik - zasypání otázkami
- znejišťování (vyvolání dojmu, že vše už víme)
- odnímání důvěry (pochybnosti o pravdivosti jeho výpovědi),
- vzbuzování protireakce (podněcování k pravdivé výpovědi a přiznání)

Modelové otázky, které je možné použít při vyšetřování:

Kombinovat uzavřené a otevřené otázky vedoucí k popisu situace. Uvedené otázky je nutné dále rozvinout, reagovat na odpovědi. Otázky nejdou ve sledu.

Pro oběť:

Jak se cítíš / Jak ti je?

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdo u toho byl?

Jaký vztah máš k dané osobě?

Stalo se něco takového již dříve?

Kdy to začalo a jak?
Pomohl ti někdo?
Viděl vás někdo?
Řekl jsi to někomu – požádal o pomoc?
Bylo možné se bránit?
Pro informátory:
Co se stalo?
Kdy to začalo a jak?
Jak často se to děje?
Kde se to stalo?
Jak se chová oběť/agresor?
Pro agresora:
Otázky vyplývají z předchozích výpovědí oběti, svědků, neutrálních informátorů (vycházejí z diagnostiky třídy)
Co se stalo?
Co tě vedlo k tvému chování?
Co jsi dělal?
Popiš situaci?
Nutil tě někdo?
Kdo u toho byl?
Kde se to stalo?
Kde jsi byl ty?
Kde přesně jsi byl?
Stalo se něco takového již dříve?
Jaký vztah máš k této osobě?
Jak ses u toho cítil?
Co bys navrhoval za řešení ve tvé situaci?

Práce s rodiči

1. Kontaktovat rodiče až po základním prošetření (pokud není přítomen vyšetřování externista jiné organizace) a v případě, že jde o vyšetřování během běžné školní docházky

Telefonovat před svědky, mobilní telefon

Informace o vyšetřování žáka – telefonát by měl obsahovat tyto informace:

- jakou roli dítě ve vyšetřování zastává
- Jaký průběh bude mít následující vyšetřování
- kdo se účastní vyšetřování
- požadavky na rodiče (vzvednout dítě, spolupráce při vyšetřování, nabídka pomoci)
- nedělat závěr

2. Osobní jednání s rodiči vždy za přítomnosti žáka a min. dvou svědků

☒ Informace o vyšetřování žáka – při předávání žáka, jaký průběh bude mít následující vyšetřování (krátce)

☒ Informace o vyšetřování žáka – výsledek vyšetření

☒ Seznámení s postupem vyšetřování

☒ Seznámení s postihy

☒ Další postupy a individuální doporučení – předat kontakty na návaznou síť poskytující individuální péči

Náprava

- potlačení příznaků problémů ve třídě, skupině

- zastavení šikanování, obnovení platnosti norem, zabezpečení ochrany obětí

Metoda vnějšího nátlaku

1. a) individuální pohovor – u zárodečných podob – pedagogický nátlak mezi „čtyřma očima“ nebo setkání třídního učitele, agresora a jeho rodičů

b) komisionální pohovor – u vážných případů počátečních a vždy u pokročilých stadií

2. oznámení o potrestání agresorů před celou třídou

3. ochrana oběti (zajištění bezpečí, stálý kontakt s rodiči, případně zprostředkování péče v odborném zařízení)

4. práce s agresorem, případně zprostředkování péče např. v PPP, SVP, u jiných odborníků – klinického psychologa, psychiatra, psychoterapeuta

Třídní schůzka:

- sdělení o postizích

- dalších formy ošetření třídy: 1. zvýšený dozor

2. práce se třídou – vrstevnický program realizovaný PPP, SVP - pozitivní stigmatizace, práce s pravidly třídy

3. režim – vyplněné přestávky, nadstandartní úkoly

4. represivní kroky – OSPOD, policie

5. monitoring třídy

- průběžné informování rodičů o průběhu a změnách (formou individuálních sezení za přítomnosti dítěte)

Učitelství sbor:

- sdělení o postizích
- zapojení do dalších forem ošetření třídy: zvýšený dozor, vyplnění přestávky, monitoring třídy (seznámení pedagogů s principy monitoringu vyučujících v daní třídě)
- pedagogů s principy monitoringu vyučujících v dané třídě

Výchovná opatření:

- a) napomenutí TU, důtka TU, důtka ŘŠ
- b) snížení známky z chování
- c) převedení do jiné školy (na základě domluvy a souhlasu zákon. zástupců)
- d) v mimořádných případech:
 - doporučení rodičům o dobrovolném umístění dítěte v SVP nebo diagnostickém ústavu
 - podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Postup při zjištění pokročilého stadia šikany

- překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti
- zalarmování dalších pedagogů a domluva na spolupráci a postupu vyšetřování
(při zjištění pokročilé šikany je na místě přerušit výuku a domluvit se, kdo a co bude dělat, žáky nenechat bez dozoru)
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi (zajištění průběžného hlídání celé třídy)
- pokračující pomoc a podpora oběti
- ohlášení policii

Strategie vyšetřování:

1. Rozhovor s obětí a informátory
2. Nalezení vhodných svědků
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
4. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

Taktika vyšetřování:

1. Motivační úvod, navození vyšetřování
2. Monolog
3. Dialog
4. Konfrontace

Náprava:

- realizace metody Vnějšího nátlaku
- léčba ve specializovaných zařízeních (diagnostické ústavy, SVP aj.)
- spolupráce s odborníky (PPP, SVP, Policie ČR, orgány sociálně právní ochrany dítěte)

Specifické situace

Anonym

Pedagogická rada
Sonda do třídy
Řešení s třídním učitelem

Šikana mimo školu

Zdvojené dozory – ošetřit aby nemohlo docházet k šikaně na půdě školy
Předat policii
Pracovat se sociálním klimatem - vztahy

Povinnosti vyučujících při vykonávání dohledu nad žáky

- dodržovat rozpis dohledů
- provádět záměrně a důsledně
- při neodkladném jednání ihned řešit výměnu dohledu se ZŘ, ředitelem, v neodkladném případě jiným pedagogem
- sledovat chování žáků ve třídách a ostatních prostorách školy, brát ohled na bezpečnost žáků,

- předvídat rizika
- dbát na pořádek v lavicích a na lavicích
- Ihned řešit rizikové situace a počínající konflikty, hlásit a zapisovat případné úrazy, sledovat možný výskyt zneužívání návykových látek nebo tabákových výrobků v budově školy, sledovat a řešit projevy vandalismu
- před začátkem výuky nechat sundat židle z lavic – ranní dohled
- před začátkem další hodiny dbát na přípravu žáků na vyučování, pořádek ve třídě
- nenechat žáky manipulovat se žaluziemi
- nenechat žáky manipulovat s výpočetní a IT technikou
- kontrolovat plnění služby – smazání tabule, pořádek u koše a ve třídě – případně ihned upozornit službu na plnění povinností (židle, nepotřebné svícení)
- sledovat dění u šatních a botních skříněk
- nenechat žáky nepřezuté ve třídě
- nenechat svrchní oděv žáků (kabáty, bundy, čepice) uloženy mimo své skříňky
- kontrolovat zavření oken o přestávkách
- dodržovat dohled i při výuce mimo budovu školy (20 min. předem)
- dodržovat dohled před a po odpoledním vyučování

Školní program proti šikanování

Primární prevence v třídních hodinách - je postavena na aktivitách pro osobnostní výchovu v kolektivu, společné akce na vzájemné lepší poznání

Primární prevence ve výuce – řešení běžných situací ve škole s cíleným vysvětlením proč bylo zvoleno, navození situace, kdy může dojít k šikaně

Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování (nespecifická) - aktivity cílené na nutnost spolupráce – adaptační kurz (6. ročník), lyžařský kurz (1. – 5. tř., 6. – 9. tř.), vodácký kurz (6. - 9. třída), škola v přírodě (1. – 9. tř.), ozdravný pobyt u moře (1. – 9. tř.) zapojení do školních kroužků (8 kroužků) a do činnosti ZUŠ

Ochranný režim - vytvořený školní řád, účinné dohledy učitelů

Spolupráce s rodiči - seznámení s bojem školy proti šikaně na třídních schůzkách a na webových stránkách

Školní poradenské služby - možnost oslovit metodika prevence, výchovného poradce, ředitelku školy, využít schránky důvěry

Spolupráce se specializovanými zařízeními - PPP, SVP a DDÚ, OSPOD,

Vztahy se školami v okolí - domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany – 34. ZŠ, 1. a 4. ZŠ Plzeň

Třídnické hodiny

Východiska: způsoby realizace třídnických hodin (dále jen TH): TH přesně plánované na dny a hodinu s přesným počtem v měsíci, TH určené v přesnou hodinu v rozvrhu, TH, kdy každý třídní učitel učí „výchovu“ a v jejím rámci má TH.

Cíl: nabídnou třídním učitelům možnost rozhodnout si o formě TH podle svého vlastního způsobu práce a stavu třídního kolektivu, se kterým pracuje.

TH je vnímána jako nespecifická primární prevence rizikového chování na škole a součást minimálního preventivního plánu školy.

Se žáky své třídy domluví třídní učitel témata, která budou při TH řešit.

Po skončení TH udělá třídní učitel stručný zápis s obsahem TH

Tento projekt nevyklučuje jiné způsoby vedení třídnických hodin s tím, že třídní učitel do konce června 2018 zrealizuje minimálně 6 hodin práce s třídním kolektivem.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Poradenské služby zabezpečuje výchovná poradkyně a metodik prevence.

Žákům a jejich zákonným zástupcům poskytuje poradenskou pomoc zaměřenou zejména na vzdělávání, na podporu při integraci, kariérové poradenství, primární prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování.

Škola průběžně vyhodnocuje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Příčiny školní neúspěšnosti

Řešení školní neúspěšnosti si vyžaduje náročnou práci s dítětem a také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v rodinné výchově, v jejich motivaci, a výkonnosti. Neprospěch je způsoben kombinací mnoha příčin, které se musí učitel snažit rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, zdravotní komplikace žáka, i v rámci LMP snížené nadání pro některý předmět

b) nepodnětné rodinné prostředí (žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole - mezi kamarády, ve třídě, ve vztahu s učitelem)

c) rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění

d) nadměrně ochranné rodinné prostředí

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole.

Diagnostika žakových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné děti". Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. problémy v učení z důvodu individuálního oslabení (poruchy chování, oslabení paměti, pomalé osobní tempo, komunikační hendikep) - kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení ŠPZ – zavedení podpůrných opatření, vytvoření IVP, AP apod.

2. odchylka v celkové úrovni inteligence (mentální retardace) - žáku bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace, spolupráce s PPP -

integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou. Na základě výsledku vyšetření může být žák přeřazen ZŠ speciální (se souhlasem rodičů).

3. **Žáci sociálně znevýhodnění** - jejich neúspěšnost souvisí spíše s mimoosobnostními faktory: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, práce s klimatem třídy a začleňování těchto dětí do kolektivu.

4. **Žáci s vysokou absencí** - jsou ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - doplnění učiva a možnost dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví harmonogram a různé způsoby podpory dítěte.

Postup při řešení školní neúspěšnosti - podpůrný program:

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči.

1. po prvním čtvrtletí třídní učitelé domluví jednání s rodiči a žáky, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (hodnocení nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).

Přítomni budou: **TU, rodič, žák, učitelé daných předmětů**, kde žák neprospívá, případně **výchovný poradce**. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě. Z tohoto jednání bude pořízen zápis, který podepisují všechny strany (škola, rodič, žák), rodiče dostanou kopii domů, aby znali závazky své i dítěte.

2. také se domluví termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá **třídní učitel**.

3. podle zájmu je možné využít **individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) – diagnostika školní neúspěšnosti, poradenství, nastavení podpory a pomoci při učení, zjištění učebního stylu, podmínek pro učení**

4. pokud se situace nezlepšuje, bude školou navržena ke zvážení možnost IVP a doporučeno vyšetření žáka v PPP, SPC

5. pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi a rodičům **podpůrný plán**

6. pokud žák zamešká více hodin výuky, vyvolává se jednání se zákonnými zástupci preventivně - přítomni **TU, žák a rodič, případně učitel předmětu**, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žáku tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).

7. na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Podpůrný plán

Podpůrný plán pro **neprospívající žáky** je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají **dohodu** o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič), sankce při jejich nedodržení a podmínky, za kterých škola od této dohody odstupuje.

Realizace podpůrného plánu

Pokud selže individualizovaná podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán.

Po uzavření pololetní klasifikace navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán.

Třídní učitel zajišťuje seznání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost programu pro řešení školní neúspěšnosti jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- **podpůrný plán - stanovení přiměřeného obsahu učiva** – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
- **zadávání pravidelných úkolů** vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- **možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole**, možnost konzultací učiva
- **užívání podpůrných aktivit** – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- **používání podpůrných pomůcek při samostatné práci** – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu,

- **individuální práce se žákem** v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- **vedení záznamů o průběhu podpůrného programu** – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- **domluva konzultační hodin**, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- **doučování**

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Schváleno Pedagogickou radou dne 28. 8. 2017

PaedDr. Eva Růžičková

ředitelka školy

Doporučené webové stránky pro získání informací z oblasti prevence:

- www.msmt.cz
- www.sikana.cz
- www.varianty.cz
- www.odrogach.cz
- www.drogy-info.cz
- www.drogovaporadna.cz
- <http://www.prevcentrum.cz/>
- www.ponton.cz
- www.minimalizacesikany.cz, www.aisis.cz
- www.spirala.cz
- www.seznamsebezpecne.cz
- www.samosebou.cz
- www.linkabezpeci.cz
- www.linkaduvery.cz
- www.ditenauteku.ic.cz
- <http://anorexie.wz.cz>

Závěrečná zpráva o realizaci projektu Prevence ve šk. roce 2016 – 17

Základním cílem projektu byla výchova žáků k předcházení a minimalizaci rizikového chování a všech jeho projevů, rozvoj maximálního sžití žáků a vytvoření funkčního kolektivu, budování pozitivního sociálního chování, nácvik zvládání těžkých a složitých životních situací a výchova ke zdravému životnímu stylu. Cílem je vést žáky k odpovědnosti za vlastní chování, umožnit jim aktivně využívat volný čas, podporovat vlastní aktivity žáků. Dále je cílem posilovat zdravé sebevědomí jedinců uvnitř kolektivu, podpořit pocit sounáležitosti a stmelení třídního kolektivu, předcházet možné šikaně mezi žáky.

Cílovou skupinou prevence byli všichni žáci 1.a 2.stupně naší školy s důrazem na skupinu žáků s obtížnější přizpůsobivostí, s poruchou autistického spektra a specifickými poruchami chování a učení.

V průběhu roku třídy absolvovaly množství výukových i zážitkových programů a činností zaměřených na zkvalitnění klima tříd a školy, které byly realizovány ve škole i mimo školu. Měli tak možnost nácviku modelových situací zaměřených na komunikační dovednosti, zvládání stresových situací. Žáci si odnesli znalosti a dovednosti jak lépe komunikovat, jak řešit konflikty, jak lépe zvládat stresové a krizové situace, jak lépe přijímat odlišnosti druhých, jak být tolerantní, jak se lépe ovládat, jak se umět ozvat, zastat se sebe sama i druhých, jak se nenechat ovládat a šikanovat. Závěrem by všechny tyto aktivity měly přispět i k lepší stabilizaci vztahů ve třídě, ke stmelení kolektivu, navázání zdravých vztahů i se žáky z ostatních tříd. Poskytnutá dotace a finanční spoluúčast tak byla použita na financování programu Animácie, adaptačního pobytu 6.třídy na biofarmě, nákupu společenských her, odměn pro žáky, nákup kancelářských potřeb a proškolení pedagogů.

Upřednostňujeme především činnostní a prožitkové aktivity. Za velmi důležitou v prevenci proto považujeme osobnost třídního učitele, a to zejména v rámci všech činností využívajících jiné formy práce, dále při třídních setkáních, při mimoškolních akcích a výjezdech žáků. Žáci tak pracují především ve svých třídách se svým třídním učitelem a asistentem pedagoga, který ve třídách působí, protože především třídní učitel společně se žáky aktivně usiluje o vytváření pozitivních, zdravých vztahů ve třídě, on má možnost včas zachytit případné nežádoucí projevy v kolektivu školy či mimo ni.

Práce s nově vznikajícím třídním kolektivem 6.třídy (do 6.třídy jsou každoročně přijímání žáci z jiných škol, doplňují tak kolektiv žáků 5.třídy, kteří neodešli na gymnázium) byla zahájena dvoudenním pobytem mimo školní prostředí, na bio farmě Moulisových (finanční dotace 7000,- Kč a finanční spoluúčast 920,- Kč), která se kromě agroturistiky věnuje zážitkové pedagogice pro děti (finanční dotace na výukový program 2200,- Kč a spoluúčast 200,- Kč). Zde měli žáci další možnost potkat se v neformálním, velmi odlišném prostředí ekologické farmy, které přispělo k stmelení a utužení kolektivu a vzájemných vztahů. Cílem

adaptačního programu je maximální sžití žáků a vytvoření funkčního kolektivu. Formou zážitkových aktivit a her zaměřených na rozvoj komunikace, důvěry a spolupráce se žáci seznámili nejen mezi sebou, ale i s novým třídním učitelem. Společně vytvořená pravidla přispějí k dobrému fungování kolektivu i v budoucnosti. Kurz podpoří týmovou spolupráci a navodí pozitivní chování v novém třídním kolektivu s cílem eliminovat nežádoucí sociálně patologické jevy. Na adaptační kurz naváže v průběhu školního roku dlouhodobý program všeobecné primární prevence. Součástí adaptačního programu budou v průběhu školního roku navazující tři dvouhodinové bloky zaměřené na rozvoj komunikačních a sociálních dovedností ve třídě.

V průběhu roku proběhlo ve třídách několik projektových dnů, které jsou vždy zaměřené na určité téma (např. Den Země, Den stromů, Dny cestování, Den dětské knihy, Dětský sportovní den, Valentýnské, Velikonoční, Halloweenské dílničky, ...), třídy se zúčastnily různých soutěží (např. výtvarná soutěž Cizojazyčnost je bohatství, Karel IV., vědecko-technická soutěž Pohár vědy Rojko 2016, Řemeslo má zlaté dno, Malý velký stavitel, literární soutěž Knihovny města Plzně, Dopis sám sobě ve věku 30 let,...). Během těchto projektových dnů opět žáci spolupracují, setkávají se s žáky i učiteli jiných tříd, prohlubují se tak vztahy mezi žáky samotnými i vztahy mezi žáky a učiteli, panuje zde atmosféra vzájemné spolupráce a důvěry. Z těchto dnů žáci vypracovávají výstupy (plakáty, myšlenkové mapy, knihy,...). Finanční dotace 1600,- Kč a finanční spoluúčast 1081,- byla proto využita k nákupu odměn pro žáky, kancelářského a papírenského zboží k vytváření „knih“ a psaných výstupů z jednotlivých akcí.

Důležitým prvkem ochrany před společensky nežádoucími vlivy je i výchova ke zdravému způsobu života včetně zdravé výživy, pohybových aktivit a správného režimu dne. V průběhu roku třídy absolvovaly dva pětidenní pobyty v přírodě – zimní na Šumavě a letní v chatovém táboře. Každoročně jsou tyto pobyty (především letní pobyt) naplněny plánovaným programem, soutěžemi, návštěvou zajímavých míst apod. Pro žáky připravujeme „letní táborovou hru“ zaměřenou na vytváření pozitivních, zdravých vztahů ve třídě i mezi třídami, zaměřujeme se na schopnosti zvládat stresové a krizové situace, jak se lépe ovládat, jak se umět ozvat, zastat se sebe sama i druhých, jak se nenechat ovládat a šikanovat, jak si navzájem pomoci, zaměřujeme se na schopnost přijmout názory ostatních a na týmovou spolupráci (žáci pracovali v týmech, průběh hry je vedl nakonec k nutnosti spojit všechny své síly, vědomosti, schopnosti dohromady, aby došli do cíle hry). Finanční dotace 900,- a finanční spoluúčast 323,- Kč zde byla využita k nákupu kancelářských a papírenských potřeb využitých v průběhu hry, na výrobu pomůcek, diplomů, upomínkových listů,...).

V průběhu roku absolvovaly třídy programy projektu Animácie (finanční dotace 700,- Kč, spoluúčast 850,- Kč) zaměřené na témata jinakosti, zařazení do kolektivu, schopnosti týmové spolupráce, přátelství a vzájemné tolerance, sebepoznávání a sebehodnocení, hledání svého místa v rodině, schopnost formulovat myšlenku a svůj názor. Některé třídy absolvovali více programů, které si již žáci hradili sami.

Naše škola dále nabízí svým žákům množství zájmových kroužků. Jednotlivé kroužky jsou vedeny učiteli naší školy, setkávají se tak zde děti ze všech tříd 1.stupně. Pravidelný program mimoškolních zájmových kroužků pomáhá dětem zvýšit jejich zájem o nové,

zajímavé aktivity v jednotlivých zájmových kroužcích, zájem o smysluplné trávení volného času, zlepšují si zde své pohybové schopnosti, manuální zručnost apod.. Upevňují se zde a prohlubují vztahy mezi žáky samotnými i vztahy mezi žáky a učiteli, panuje zde atmosféra vzájemné spolupráce a důvěry. Za důležitou součást považujeme také smysluplné trávení volného času žáků ve škole, v družině, při výjezdech školy, finanční dotace 5000,- Kč a finanční spoluúčast 4553,- Kč byla proto použita na nákup deskových a edukativních her, které jsou využívány jak ve volném čase žáků, tak i při projektových dnech (např., seznámení se a nácvik chování při mimořádných událostech, výuka zdravotní výchovy, pomoc kamarádovi,...). Zde byla využita dotace ve výši 1100,- Kč a finanční spoluúčast školy 950,- Kč.

V průběhu roku absolvují žáci i množství dalších výukových programů ve škole i mimo školu, pravidelně navštěvují Knihovnu města Plzně a její programy, pravidelně navštěvují ekologické programy v Středisku volného času Radovánek, v rámci celého prvního stupně i v jednotlivých třídách probíhá četné projektové vyučování, škola pořádá pravidelné zimní i letní ozdravné pobyty na horách a v přírodě, třídy navštěvují divadelní a filmová představení, účastní se preventivního programu Zdravé zuby, absolvují pravidelné besedy s Policií české republiky a Hasiči města Plzně, příležitostně se pořádají charitativní sbírky, pravidelně se pořádá Den dětí, Mikulášská nadílka, Halloweenská, Mikulášská, Vánoční, Vánoční, Valentýnská a Velikonoční výtvarně-tvořivé dílničky, spaní ve škole, vánoční vystoupení žáků školy v Sokolovně Bolevec, probíhají třídní výlety, škola pořádá různé sportovní aktivity a soutěže. Škola dlouhodobě spolupracuje také s PPP Plzeň, tento rok ve třídách opět probíhá program Třída plná pohody. Učitelé byli nově proškoleni ve spolupráci s Centrem protidrogové prevence, zde byla použita finanční dotace 2000,- Kč a finanční spoluúčast 800,- Kč.

K celkové výši dotace 21000,- Kč byla použita finanční spoluúčast školy ve výši 9177,- Kč.

Finanční dotace i finanční spoluúčast byla využita výhradně na aktivity projektu „Primární prevence rizikového chování“. Během roku žáci se svými třídními učiteli navazují na výstupy z jednotlivých realizovaných programů, činností a pobytů. Prostřednictvím komunitních kruhů, řízených rozhovorů, besed, pozorování třídní učitel se žáky probírá situace, které ve třídě i mimo třídu nastaly, zda a jak byly naplněny cíle z jednotlivých aktivit, učitel tak získává a udržuje si přehled o vytváření a udržování bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klima ve třídě.

Závěrečná zpráva o realizaci projektu technické vzdělávání 2016-17

Základním cílem našeho projektu byla snaha podpořit technické vzdělávání a manuální zručnost žáků 1.stupně ZŠ cestou praktických činností. Finanční dotace MMP a finanční spoluúčast tak byla využita na postupné dovybavování školy moderními edukačními materiály. Žáci si při manipulaci se sestavami konstrukčních stavebnic osvojují správné pracovní návyky a dovednosti při organizaci, plánování, týmové i vlastní pracovní činnosti. Hravou formou, přiměřenou věkovým možnostem, si osvojují a rozvíjejí své technické myšlení, manuální zručnost, tvořivost, návyky týmové práce. Řešení projektových úloh v týmu a prezentace výsledků vede žáky ke společnému zájmu spolupracovat, k nutnosti společně vyřešit problém a dále zdokonalovat řešení. Tyto dovednosti a návyky pak žáci využijí i ve vyšších ročnících, které jsou ještě více zaměřeny na technické a přírodovědné obory. Pořízený edukační materiál bude dlouhodobě využíván.

Finanční dotace i finanční spoluúčast byla využita výhradně na aktivity projektu „Podpora aktivit k technickému vzdělávání“. Finanční podpora umožnila pořízení sestav konstrukčních stavebnic (finanční dotace 14 000,- Kč a finanční spoluúčast 6010,- Kč na nákup konstrukčních a elektrotechnických stavebnic (Walachia, Pony, Lego, Zometool, Skládání ze dřeva, dřevěné 3D puzzle, Seva Elektro, Boffin, Boffin II Sound). Žáci si při manipulaci se sestavami konstrukčních stavebnic osvojují správné pracovní návyky a dovednosti při organizaci, plánování, týmové i vlastní pracovní činnosti nejen v předmětu Praktické činnosti, ale hravou formou, přiměřenou věkovým možnostem, si osvojují a rozvíjejí své technické myšlení, manuální zručnost, tvořivost, návyky týmové práce i při využití volného času o přestávkách a při činnosti v odpolední družině, v kroužku Malý velký stavitel, Astronomické hrátky, Výtvarné vyjadřování a Keramika, ale i při výuce matematiky, prvouky, přírodovědy,... Žáci využili sestavy konstrukčních stavebnic také v soutěži Malý velký stavitel, která proběhla v naší škole ve dvou kolech – Malý velký stavitel Lego stavby a Malý velký stavitel Merkur stavby.

Finanční prostředky poskytnuté v rámci tohoto grantu jsme dále využili na nákup spotřebního materiálu pro rukodělné činnosti žáků (finanční dotace 8230,- Kč a finanční spoluúčast 2509,- Kč) např.v rámci projektových dnů – Valentýnské tvoření, Vyrábíme pro maminky, Řemeslné dílničky (žáci během dne prošli stanoviště, kde se seznamovali a vyzkoušeli si jednoduchá řemesla – výroba šperků, výroba svíčky, drátovaný motýl, zdobení lžičky technikou Fimo,), Velikonoční dílničky (žáci si během dne opět prošli stanoviště, kde se seznamovali a vyzkoušeli si jednoduchá řemesla – jarní věneček z pedigu, kraslici ozdobenou bavlnkami, šitý velikonoční zajíček z ponožky, jarní přívěšek z Fima), Haloweenské dílničky (výroba lapače snů, papírového netopýra, strašidelných vizitek, čarodějnického klobouku), v tomto školním roce proběhnou ještě Mikulášské a Vánoční dílničky, výroba kulís a rekvizit pro Vánoční vystoupení žáků naší školy v Sokolovně

Bolevec. Žáci se v průběhu roku seznamovali s různými řemesly, s jejich historií, vždy si i sami řemesla vyzkoušeli na výrobě jednoduchých výrobků (např. drátování, ševcovství, hrnčířství, šperkařství,...). Žáci vyráběli i v rámci akcí mimo školu (Masopust a jaro na statku v Újezdu nade Mží, Pálení čarodějnic, Dětský den v přírodě,..), ve škole v přírodě (např. výroba indiánského totemu, šití váčku na peníze, skládání mozaiky z dlaždic, výroba amuletu,...) Využívali zde zakoupený spotřební materiál i materiály přírodní.

Dále jsme finanční prostředky využili pro nákup spotřebního materiálu na vyhotovení výrobků v rámci rukodělné soutěže „Řemeslo má zlaté dno“ vyhlášené Plzeňským krajem pro rok 2015, které se naše škola zúčastnila ve věkových kategoriích 1. stupeň ZŠ (1.- 5. třída) a 2. stupeň ZŠ (6.- 9. třída). Zde byla využita finanční dotace 4390,- Kč a finanční spoluúčast 2812,- Kč.

Kromě činností ve škole třídy se svými učiteli navštívili expozice Techmánie v Plzni a její Fyzikální laboratoř (zde byla využita finanční dotace 2000,- Kč a finanční spoluúčast 3000,- Kč) a Dny vědy a techniky. Žáci navštívili Národní technické muzeum v Praze (zde byla využita finanční dotace 7000,- Kč a finanční spoluúčast 2700,- Kč na dopravu), Národopisné muzeum – Velikonoční dílničky a Archeologické dílničky, Západočeské muzeum – Archeologické dílničky, Pivovarské muzeum a výukový program Zapomenutá řemesla, Muzeum knihtisku (finanční dotace 300,- Kč a finanční spoluúčast 340,- Kč).

Žáci se také zúčastnili soutěže Pohár vědy - Rojko 2016 vyhlašované Asociací malých debrujářů České republiky (zde žáci také využili sestav konstrukčních stavebnic a zakoupeného spotřebního pro splnění projektů a pokusů jednotlivých soutěžních úkolů z oblasti vědy a techniky), ve škole někteří žáci pravidelně navštěvují zájmový kroužek Malý velký stavitel, Astronomické hrátky, Keramika a Výtvarné vyjadřování (zde žáci využívají zakoupený spotřební materiál a pomůcky a sestavy konstrukčních stavebnic) a Věda nás baví.

Dále byla finanční dotace využita na vybavení školní dílny, na nákup elektrického a ručního nářadí (zde byla využita finanční dotace 22080,- Kč a finanční spoluúčast 1448,- Kč) a zakoupení deskových her pro fyziku a chemii (finanční dotace 10000,- Kč a finanční spoluúčast 5889,- Kč).

K celkové výši dotace 68 000,- Kč byla použita finanční spoluúčast školy 24708,- Kč.

Výše poskytnuté finanční dotace, pořízený materiál, hotové výrobky a fotodokumentace z návštěvy muzeí a účasti v rukodělných soutěžích jsou prezentovány na webových stránkách naší školy, na stránkách jednotlivých tříd a na nástěnkách naší školy.